Kiesraad

PROVINCIALE STATEN- EN WATERSCHAPSVERKIEZING 2027

Vervoer en opslag van de stembescheiden en processen-verbaal

Nadat de stemming is geëindigd, moeten de stembescheiden verpakt, vervoerd en opgeslagen worden. Vervolgens worden deze stembescheiden en processen-verbaal overgedragen naar het volgende orgaan, zoals het gemeentelijk stembureau (GSB) en het centraal stembureau (CSB). Dat moet zorgvuldig gebeuren. In deze instructie lees je hier meer over.

1 Verpakken en verzegelen van de stembescheiden

- Onmiddellijk nadat de stemming is geëindigd, stelt het stembureau de aantallen geldige stempassen, kiezerspassen en volmachtbewijzen vast.
- Het stembureau verpakt in afzonderlijke pakken:
  a. De geldige stempassen, kiezerspassen en volmachtbewijzen;
  b. De onbruikbaar gemaakte stempassen, kiezerspassen en volmachtbewijzen;
  c. De onbruikbaar gemaakte stembiljetten;
  d. De niet gebruikte stembiljetten;
  e. Het uittreksel van ongeldige stempassen (ROS).
- Elk pak wordt verzegeld en voorzien van de naam van de gemeente, het nummer van het stembureau en een beschrijving van de inhoud.
- Daarna wordt de stembus geopend en worden de stemmen geteld. Bij centrale stemopneming (CSO) wordt op lijstniveau geteld, bij decentrale stem-opneming (DSO) op kandidaatniveau.
- Het stembureau doet in pakken:
  a. De stembiljetten met een blanco stem;
  b. De stembiljetten met een ongeldige stem.
- Elk pak wordt verzegeld en voorzien van de naam van de gemeente, het nummer van het stembureau en een beschrijving van de inhoud.
- Daarna worden de stembiljetten met een geldige stem op een kandidaat, per lijst gerangschikt, in een of meer pakken gedaan.

- Elk pak wordt verzegeld en voorzien van de naam van de gemeente, het nummer van het stembureau en een beschrijving van de inhoud.
- Nadat alle werkzaamheden zijn beëindigd, wordt onmiddellijk proces-verbaal opgemaakt van de stemming en de stemopneming.
- De aanwezige leden van het stembureau ondertekenen het proces-verbaal.
- Het stembureau controleert vervolgens eerst of de transportbox leeg is (voor meer info over deze 'transportbox', zie hieronder).
- Daarna worden de verzegelde pakken (als hierboven beschreven) in de transportbox gedaan.
- De transportbox wordt voorzien van de naam van de gemeente, het nummer van het stembureau en een aanduiding van de verkiezing.
- Het stembureau doet de transportbox op slot en verzegelt deze.
- Het stembureau doet het proces-verbaal en de sleutel van de transportbox in een envelop. Deze envelop wordt ook verzegeld. Ook op deze envelop moet de naam van de gemeente, het stembureau-nummer en een aanduiding van de verkiezing staan.

→ Dit is terug te lezen in artikel N 2, N 9, N 10 en N 11 van de Kieswet.

Transportbox

- De transportbox is bedoeld voor vervoer en opslag van de stembescheiden.
- Ook de stembus kan gebruikt worden als transportbox. Een koffer of kist kan makkelijker zijn in het vervoer.
- De transportbox moet af te sluiten zijn met een sleutel.
- Elke transportbox moet een eigen unieke sleutel hebben. Het moet zijn uitgesloten dat met één sleutel meerdere transportboxen kunnen worden geopend.
- Voor het afsluiten van de transportbox kan ook een slot met een letter- of cijfercode worden gebruikt. De letter- of cijfercode dient in dat geval als sleutel.
- Het gebruik van alleen een of meer tie-wraps als afsluiting is niet toegestaan. Voor de verzegeling van de transportbox kan wel een tie-wrap (met volg-nummer) worden gebruikt, of een zegelsticker.
- Elk stembureau moet een eigen transportbox hebben. Het is niet toegestaan dat twee of meer stembureaus gezamenlijk één transportbox gebruiken.

→ Dit is terug te lezen in artikel N 12 van de Kieswet in combinatie met artikel N 1 van het Kiesbesluit.

2 Vervoer van de stembescheiden

- Als de stembureaus klaar zijn met de stemopneming worden de transportboxen en de enveloppen vervoerd naar de locatie waar het GSB de volgende dag zitting houdt, of naar een opslag waar de spullen in de nacht worden opgeslagen.
- De envelop en de transportbox worden apart van elkaar vervoerd. Dat voorkomt dat alle stem-bescheiden van een stembureau met één actie in verkeerde handen kunnen vallen.
- De transportbox en de envelop moeten tijdens het vervoer onder toezicht staan. Dat betekent dat er twee personen per vervoermiddel de transportbox vervoeren en twee personen per vervoermiddel de envelop. Zo is gewaarborgd dat de transportbox en de envelop altijd onder toezicht staan, ook als bijvoorbeeld de ophaaldienst de transportbox bij andere stemlokalen ophaalt.
- De burgemeester bepaalt hoe het vervoer plaats-vindt: door (de buitendienst van) de gemeente of door een ingehuurde vervoerder. Het vervoer kan ook plaatsvinden door leden van het stembureau.
- Als de opslag niet plaatsvindt op de locatie waar het GSB zitting houdt, gelden de volgende dag voor het vervoer naar de GSB-locatie dezelfde voorwaarden als voor het vervoer naar de opslag-locatie. De burgemeester is ervoor verantwoordelijk dat alle stembescheiden tijdig voor aanvang van de zitting van het GSB worden overgebracht naar de zittingslocatie.

→ Dit is terug te vinden in artikel N 12 van de Kieswet in combinatie met artikel N 3 van het Kiesbesluit.

Verantwoordelijkheden

- Tot aan de overdracht van de transportbox en de envelop dragen ten minste twee leden van

het stembureau er zorg voor dat de daarop aangebrachte zegels niet verbroken worden.
- Vanaf het moment dat het stembureau de transportbox (met daarin de stembescheiden) en de envelop (met daarin de sleutel van de transportbox en het proces-verbaal van het stembureau) overdraagt aan de gemeente, gaat de verantwoordelijkheid voor de transportbox en de envelop over op de burgemeester.
- Die verantwoordelijkheid loopt door tot het moment dat de burgemeester de transportboxen en enveloppen overdraagt aan het GSB.
- De burgemeester is dus verantwoordelijk voor het vervoer (voor zover het vervoer van de envelop niet plaatsvindt door het stembureau zelf) en voor de opslag van de stembescheiden.

Openen van de envelop met daarin het proces-verbaal op de avond van stemming

De gemeente kan bij het inleveren van de processen-verbaal op woensdagavond in het bijzijn van de voorzitter van het stembureau de envelop openen, om na te gaan of het proces-verbaal en de sleutel van de stembus erin zitten en of het proces-verbaal compleet is. Daarna verzegelt de gemeente de envelop opnieuw. Dit is alleen bedoeld om te controleren of de inhoud volledig is. Het is dus niet toegestaan om fouten in het proces-verbaal te corrigeren, te controleren op onverklaarde verschillen, kopieën te maken of andere werkzaamheden te verrichten.

3 Opslag van de stembescheiden

- De transportboxen en de enveloppen moeten apart van elkaar worden opgeslagen.
- De opslag vindt plaats in:
  a. een inbraakvertragende en brandwerende voorziening zoals een gesloten inbraakwerende waardekast of kluis; of
  b. een ruimte met een inbraakalarmeringssysteem dat in verbinding staat met een door de rijksoverheid toegelaten alarmcentrale; of
  c. een ruimte die onder permanente fysieke (24-uurs) bewaking staat.
- Deze regels zijn gelijk aan de regels voor de opslag van reisdocumenten (op grond van de Paspoort-uitvoeringsregeling).

→ Deze eisen zijn terug te vinden in artikel N 4 van het Kiesbesluit.

4 Transportboxen en enveloppen worden overgedragen aan het GSB

- De burgemeester is ervoor verantwoordelijk dat de transportboxen en enveloppen tijdig voorafgaand aan de zitting van het GSB aanwezig zijn op de locatie waar het GSB zitting houdt.
- Bij aanvang van de GSB-zitting wordt door of namens de burgemeester een zogenaamd overdrachtsdocument aan het GSB verstrekt. Daarin worden de aantallen overgedragen transportboxen en enveloppen vermeld. Ook worden in het overdrachtsdocument eventuele bijzonderheden vermeld die zich tijdens het vervoer en de opslag hebben voorgedaan.
- In het overdrachtsdocument wordt verantwoording afgelegd over de gehele periode waarin de burgemeester verantwoordelijk was voor de stembescheiden. Dus vanaf het moment waarop de stembureaus de transportboxen en de enveloppen hebben overgedragen, tot aan het moment dat de transportboxen en enveloppen ter beschikking worden gesteld aan het GSB.
- Voor het overdrachtsdocument is een model vastgesteld: Model N 5.
- Aan de hand van het overdrachtsdocument kan het GSB nagaan hoe het vervoer en de opslag zijn verlopen en of er documenten of transportboxen ontbreken.

→ Dit is terug te vinden in artikel Na 9 en N 12 van de Kieswet in combinatie met artikel N 5 van het Kiesbesluit.

5 Vervoer en opslag stem-bescheiden na zitting GSB

- Na afloop van de zitting van het GSB moeten de stembescheiden opnieuw en onder de voorwaarden zoals beschreven in de artikelen N 2 en N 9 van de Kieswet worden ingepakt en afgesloten.
  Dat betekent dat de verschillende stembescheiden in aparte pakken worden gedaan. Elk pak wordt verzegeld en voorzien van de naam van de gemeente, het nummer van het stembureau, een aanduiding van de verkiezing en een beschrijving van de inhoud.
- Vervolgens worden de stembescheiden vervoerd naar en opgeslagen op de gewenste opslaglocatie.
- Voor vervoer en opslag van de stembiljetten en stempassen, kiezerspassen en volmachten gelden weer dezelfde regels.
- Let op: de eisen voor opslag gelden tot aan de toelating van de gekozenen. Pas dan wordt de verkiezingsuitslag onherroepelijk. Tot aan dat moment kan een hertelling nodig zijn.
- Ná de toelating van de gekozenen kunnen de stembescheiden, zonder extra beveiligingseisen, gedurende drie maanden ergens anders worden opgeslagen. Bijvoorbeeld op een andere plek in het gemeentehuis. Daarna worden de stembescheiden vernietigd.

→ Dit is terug te lezen in artikel Na 13, Na 15, Na 21, Na 25, Na 32 en Na 37 van de Kieswet.

Vervolg: publicatie en overdracht processen-verbaal

Nadat de processen-verbaal van de stembureaus en van het GSB en de eventuele corrigenda zijn gepubliceerd op de gemeentelijke website, moeten de fysieke versies van deze documenten naar het (hoofdstembureau of) centraal stembureau worden gebracht. Hiervoor zijn aparte instructies beschikbaar.

Meer informatie
Meer informatie over het organiseren van verkiezingen vind je op **www.kiesraad.nl**.

Voor vragen kun je contact opnemen met de Kiesraad via:
- **Het Selfserviceportal van de Kiesraad**
- **www.kiesraad.nl/contact**

Oktober 2026